

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขต
จตุรวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร

THE OPINIONS OF TEACHERS TOWARD ADMINISTRATION PRACTICES BASED ON GOOD GOVERNANCE
PRINCIPLES OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN CHATURAWIT CONSORTIUM UNDER THE SECONDARY
EDUCATION SERVICE AREA 2 BANGKOK

ทศพล ศิริคุปต์* และ อำนวย ทองโปร่ง

Todsapol Sirikub* and Amnuay Thongprong

ภาควิชาบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร 10240

Department of Educational Administration and Higher Education, Faculty of Education,

Ramkhamhaeng University, Bangkok 10240, Thailand

*Corresponding author: E-mail: 5912470057@rumail.ru.ac.th

รับบทความ 6 มกราคม 2564 แก้ไขบทความ 6 มีนาคม 264 ตอรับบทความ 14 มีนาคม 2564 เผยแพร่บทความ ตุลาคม 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตจตุรวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา อายุ และประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในครั้งนี้เป็นครูในโรงเรียนสหวิทยาเขตจตุรวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำนวน 168 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Cohen โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) จากนั้นสุ่มอย่างง่ายเพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มประชากร (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าอำนาจจำแนก .227-.835 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .968 ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนโดยการทดสอบค่าที (t-test ชนิด Independent Samples) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตจตุรวิทย์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. ครูที่มีวุฒิการศึกษา อายุ และประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตจตุรวิทย์ ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: หลักธรรมาภิบาล, การบริหารงาน

ABSTRACT

The survey research aimed to examine and compare the levels of teachers' opinions toward administration practices based on good governance principles of school administrators in Chaturawit Consortium under the Secondary Education Service Area 2 Bangkok, classified by educational background, age, and work experience. The sample consisted of 168 teachers working at Chaturawit Consortium under the Secondary Education Service Area 2 Bangkok. The sample size was determined by using the Cohen table and stratified random sampling. The simple random sampling was then employed to calculate the sample size. The research instrument was a set of questionnaires with the discriminative index from .277 to .835 and the reliability of .968 using

Cronbach's Alpha Coefficient. The statistics for data analysis were percentage, means, standard deviation, t-test for Independent Samples, and One-Way ANOVA.

The findings were as follows:

1. The teachers' opinions toward administration practices based on good governance principles of school administrators in Chaturawit Consortium as a whole were at a high level.
2. The teachers' opinions, classified by educational background, age, and work experience, toward administration practices based on good governance principles of school administrators as a whole and in each aspect were not different.

Keywords: Good Governance, Administration Practices

บทนำ

ธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นหลักการที่นำมาใช้บริหารงานในปัจจุบันอย่างแพร่หลาย เนื่องจากเป็นแนวปฏิบัติที่สร้างสรรค์อีกทั้งยังส่งเสริมองค์กรให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอย่างซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส และตรวจสอบจากทุกภาคส่วนได้ ซึ่งสอดคล้องกับยุคปัจจุบันที่เป็นยุคแห่งเทคโนโลยีที่ทันสมัย รวดเร็ว เป็นยุคที่สังคมสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างรอบด้าน ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ไม่ว่าจะเป็นด้านอาชญากรรม เศรษฐกิจ การศึกษา หรือด้านการเมืองต่างได้รับความสนใจจากประชาชนอยู่ทุกช่วง ด้วยเหตุนี้ระบบราชการในฐานะที่เป็นเสาหลักของการบริหารงานของประเทศ เป็นองค์กรที่ขับเคลื่อนโลกความสำเร็จของชาติ จึงต้องมีการปรับแนวทางในการทำงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน เนื่องจากไม่อาจจะสายตาหรือแม้กระทั่งการตรวจสอบจากภาคประชาชนได้ ดังนั้นเพื่อให้งานราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจึงต้องเน้นให้ความสำคัญ สำคัญกับการให้บริการและการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งสอดคล้องยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580 (2561, หน้า 43) ที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อสร้างประชาธิปไตยชุมชน โดยสนับสนุนให้ประชาชนสามารถรวมกลุ่มและมีเวทีกลางเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันและเพื่อปรึกษาหารือกิจกรรมที่เป็นประเด็นสาธารณะ สามารถกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบนฐานการมีข้อมูลและการใช้เหตุผล และสร้างข้อตกลงร่วมกันที่สามารถผูกพันและตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ และลดความขัดแย้งได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบทบาทหน้าที่กำกับดูแลการบริหารงานของโรงเรียนในภาครัฐ จึงมีนโยบายเสริมสร้างการบริหารงานตามหลักการของธรรมาภิบาลในหน่วยงานทุกระดับ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้บริหารครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความเข้าใจก่อให้เกิด ความตระหนักในบทบาทหน้าที่และปรับปรุงระบบงานของหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในทุกมิติ สอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการและให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดย สัมมา ธรนิธย์ (2553, หน้า 162) ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารการศึกษาว่า ธรรมาภิบาล คือ การจัดการดูแลผลประโยชน์ซึ่งกันและกันระหว่างภาครัฐ ภาคสังคม ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไปในทุก ๆ ด้านและทุกระดับ เพื่อให้มีการวางกรอบการทำงานอย่างเป็นระบบ มีความสัมพันธ์ วิธีการ และมีเครื่องมือที่ก่อให้เกิดระบบบริหารจัดการที่ดีด้วยความเป็นธรรม เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน มีระบบและใช้กฎหมายที่ยุติธรรม มีความรับผิดชอบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ เพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรและเป็น หลักประกันความสำเร็จของการบริหารจัดการองค์กร

โรงเรียนในฐานะที่เป็นองค์กรสำคัญในการขับเคลื่อนความสำเร็จด้านการศึกษาของชาติ มีส่วนสำคัญในการสร้างเยาวชนให้เป็นคนเก่ง คนดี มีคุณภาพตามต้องการของสังคม การใช้หลักธรรมาภิบาลจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการขับเคลื่อนความสำเร็จขององค์กรได้ โดยบุคคลที่มีบทบาทที่สุดนั้นก็คือ ผู้บริหารหรือผู้อำนวยการโรงเรียน สอดคล้องกับ ชีระ รุญเจริญ (2548, หน้า 107-108) กล่าวว่าในการบริหารโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคลจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเหมาะสม และมีแนวทางการบริหารสอดคล้องกับหลักการบริหารจัดการโรงเรียน การบริหารงานต้องเป็นรูปแบบใหม่ ซึ่งเป็นผู้นำในการบริหารจัดการศึกษา จำเป็นต้องจัดหาทรัพยากร วิชาการ และข้อมูลสารสนเทศ จัดการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ประสาน และสร้างความร่วมมือกับองค์กรท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว เพื่อทุกฝ่ายจะได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

รายงานการตรวจสอบภายในประจำปีการศึกษา 2562 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า โรงเรียนที่เข้ารับการตรวจสอบมีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการและพบข้อร้องเรียนหลายประการ เช่น ในด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า บางโรงเรียนจัดทำเอกสารการเบิกจ่ายไม่ครบถ้วน การเบิกจ่ายใบฎีกาขาดใบเสร็จจากผู้รับจ้าง และการเบิกจ่ายเงินบางรายการ

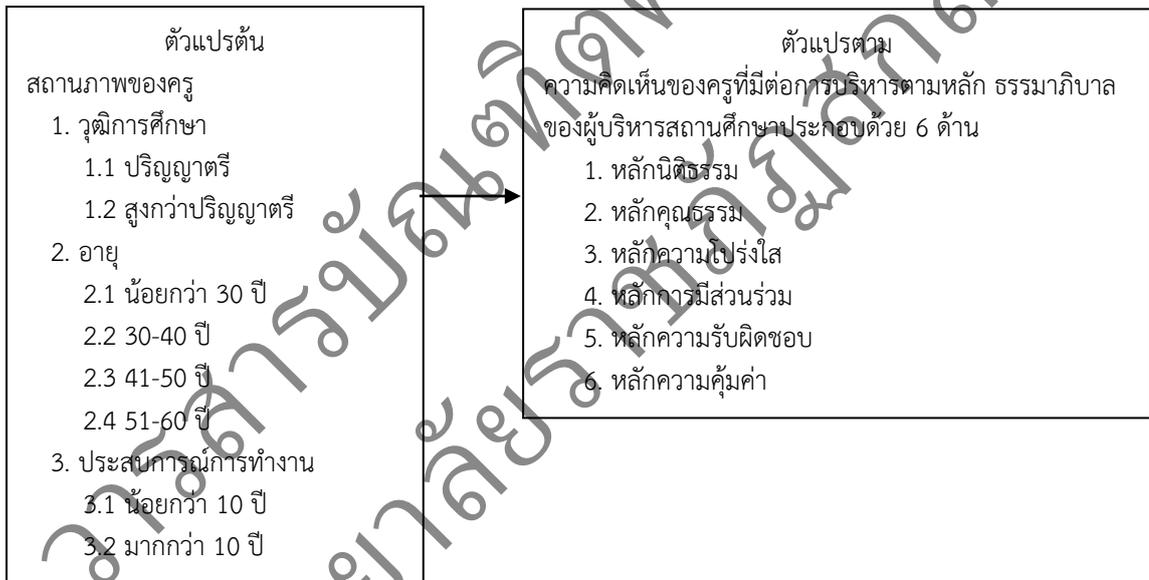
ไม่เป็นไปตามระเบียบทางราชการ ส่วนข้อร้องเรียน พบว่า เรื่องร้องเรียนส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง การรับนักเรียน และการเก็บเงินค่าบำรุงการศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนที่ยังขาดการดูแลเอาใจใส่ และสะท้อนถึงความโปร่งใสของการบริหารงานได้เป็นอย่างดี (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2, 2562, หน้า 10) ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา เรื่อง ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตจตุรวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานภายในโรงเรียนอันจะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาองค์กรต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตจตุรวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตจตุรวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม วุฒิการศึกษา อายุ และ ประสบการณ์ในการทำงาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มุ่งศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตจตุรวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในโรงเรียนสหวิทยาเขตจตุรวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา 2563 จำนวน 300 คน

1.2 ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในโรงเรียนสหวิทยาเขตจตุรวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา 2563 จำนวน 168 คน โดยใช้ตาราง Cohen (Cohen, Manion and Morrison, 2011,

p. 147) ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) จากนั้นสุ่มอย่างง่ายเพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มประชากร (Simple random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.60-1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (item-total correlation) มีค่า .227-.835 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่า .968 โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษา อายุและประสบการณ์การทำงานเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตจตุรวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยแบ่งเป็น 6 ด้าน รวมจำนวน 46 ข้อ

3. วิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้รับคืน 168 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม แล้วนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

4.1 วิเคราะห์สถานภาพของครู ได้แก่ วุฒิการศึกษา อายุ และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

4.2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตจตุรวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตจตุรวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t- test ชนิด Independent Samples)

4.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตจตุรวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ และประสบการณ์ในการทำงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe' Post hoc Comparison)

สรุปผลการวิจัย

1. ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตจตุรวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความโปร่งใสมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ครูที่มีวุฒิการศึกษา อายุ และประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตจตุรวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยความคิดเห็นครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตจตุรวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตจตุรวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารได้นำเอาหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน ซึ่งทำให้บุคลากรทางการศึกษาเกิดความศรัทธา เชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ตามหน้าที่และความรับผิดชอบให้โรงเรียนสามารถบรรลุเป้าหมาย อีกทั้งยังมีขวัญและกำลังใจในการทำงานที่ดี ซึ่งเป็นไปตามที่ พระปลัดไพโรจน์ ชาติโร (2558, หน้า 13-14) กล่าวสรุปว่า หลักธรรมาภิบาลมีความสำคัญ มีความจำเป็นและเป็นประโยชน์มากในการบริหารจัดการใน

ทุกองค์กรให้ประสบผลสำเร็จตามที่มุ่งหวัง และยิ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ซาลีล่า ลาหมัด (2559) ที่ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามทัศนคติของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสตูล พบว่า การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มีการใช้หลักธรรมาภิบาลทั้งในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ได้มีการบริหารงบประมาณเป็นไปตามหลักการ กระบวนการที่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือระเบียบข้อปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เป็นที่เปิดเผย และสามารถตรวจสอบจากทุกภาคส่วนได้ ซึ่งพระปลัดไพโรวัลย์ ซาโคร (2558, หน้า 25) กล่าวว่า ความโปร่งใสเป็นกระบวนการทำงานที่ได้กำหนดกฎเกณฑ์และกติกาต่าง ๆ เพื่อสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและผลประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาของบุคคลในองค์กรต่อบุคคลในองค์กร และมีความโปร่งใสให้สมาชิกในองค์กรหรือสังคมเข้าถึงได้โดยไม่ปิดบังอำพราง และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้อง ยิ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อุซารัตน์ ดาวลอย (2561) ที่ได้ศึกษา เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี พบว่า ผู้บริหารได้มีการใช้หลักธรรมาภิบาลเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน เช่น ได้มีรายงานผลการปฏิบัติงาน และเปิดเผยข้อมูลบางส่วน สถานศึกษา และได้ทำการชี้แจงให้คณะกรรมการสถานศึกษา ครู นักเรียนและผู้ปกครอง รู้และเข้าใจเป้าหมาย ทิศทางการดำเนินงาน มีตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรมและเปิดเผยต่อสาธารณะ ส่งผลให้การใช้หลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสในการบริหารอยู่ในระดับมาก

สำหรับด้านความรับผิดชอบ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารอาจจะยังขาดความเอาใจใส่ใจต่อองค์กรในบางส่วน การตัดสินใจในบางเรื่องขาดความรอบคอบซึ่งอาจทำให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อโรงเรียนได้รับผลกระทบ ดังที่แนวคิดของ รัชต์วรรณ กาญจนปัญญาคม (2552, หน้า 1) ได้กล่าวถึงความรับผิดชอบว่า เป็นกุญแจของระบบธรรมาภิบาล ผู้ทำหน้าที่ในการตัดสินใจต้องมีความรับผิดชอบต่อผลการตัดสินใจต่อผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกองค์กร ความรับผิดชอบดังกล่าว คือ การเปิดเผยข้อมูล ความยุติธรรม ปฏิบัติกับทุกคนด้วยความเสมอภาค และสอดคล้องกับงานศึกษาของ ทวีวัฒน์ อินทรประเสริฐ (2559) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านหลักความรับผิดชอบในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้าน พบว่า

1.1 ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตจตุรวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ด้านหลักนิติธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้เนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารนั้นเป็นไปด้วยความชอบธรรมตามกฎหมายที่ได้รับไว้ การตัดสินใจในทุกเรื่องย่อมมีความผูกพันตามกฎหมาย ในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารจึงต้องมีความรู้ และมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตนเอง ดังที่ กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 1) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้สถานศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารจะต้องศึกษากฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ผู้บริหารมีอำนาจบริหารอย่างอิสระขณะเดียวกันก็ต้องรับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตนเองอย่างเต็มที่ ดังนั้น เพื่อป้องกันความผิดพลาดเชิงกฎหมายและการตัดสินใจของตน ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจกฎหมายอย่างแท้จริง และสอดคล้องกับงานศึกษาของ พระสกล ฐานธมโม (2556) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ครูมีความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมาก

สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารปฏิบัติกับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติ อาจเป็นเพราะว่า กระบวนการในการทำงานผู้บริหารอาจไว้วางใจเฉพาะคนสนิท หรือคนใกล้ชิดมากเกินไป ความใกล้ชิดหรือความสนิทสนมกับครูและบุคลากรในโรงเรียนถือเป็นเรื่องที่ดี เพราะจะได้เป็นการลดช่องว่างที่มีต่อกันซึ่งอาจทำให้ครูสามารถเข้าถึงผู้บริหารได้ง่าย แต่ถ้าผู้บริหารเลือกสนิทหรือเลือกปฏิบัติเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งย่อมส่งผลให้ภาพลักษณ์หรือความรู้สึกของครูที่มีต่อผู้บริหารเป็นไปในทางที่ไม่ดี และอาจจะส่งผลกระทบต่อการทำงานในโรงเรียนได้ในขณะที่ พระปิยวัฒน์ ปิยสีโล (2554, หน้า 38) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องบริหารด้วยกรณียัตินั้นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้บุคลากรในสถานศึกษายึดถือหลักในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นอย่างแก่หมู่คณะ ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ชยัน อดทน

1.2 ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตจตุรวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ด้านหลักคุณธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น

รายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่บนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยความ ขยันหมั่นเพียร อดทน สามารถยืดหยุ่นเป็นแบบอย่างได้ อีกทั้งยังสนับสนุนให้บุคลากรภายในองค์กรยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม มีความขยัน อดทนในการปฏิบัติงาน ซึ่งคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553, หน้า 82-83) กล่าวสรุปว่า การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ทำตัวเป็นตัวอย่างแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ปลอดจากการผิดวินัย ปลอดจากการผิดกฎหมาย ปลอดจากการผิดมาตรฐานทางวิชาชีพ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต และสอดคล้องกับการศึกษาของ พระบรมเมศวร์ ปญญาวิชโร (2554) เรื่อง ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมปฏิบัติตนอยู่ในหลัก คุณธรรม ศีลธรรมและจริยธรรมยึดมั่นหลักการต่อการปฏิบัติหน้าที่

สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารอดทน อดกลั้น และมีอารมณ์ที่มั่นคง หนักแน่น เมื่อพบอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารแสดงอารมณ์หรือเก็บความรู้สึกได้ไม่ดี ในบางครั้งอาจแสดงออกมาจากสีหน้าแววตาให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้เห็น ได้รับรู้โดยผู้บริหารที่ดังนั้นจะต้องเก็บอารมณ์ของตนเองได้ และการที่ผู้บริหารมีอารมณ์ที่ไม่มั่นคง อาจเป็นจุดอ่อนของการบริหารได้ด้วยเช่นกัน เป็นไปตามที่กระทรวงศึกษาธิการ (2547, หน้า 30-31) กล่าวสรุปว่า ผู้บริหารควรบริหารงานด้วยความถูกต้องดีงามในการปฏิบัติหน้าที่ สามารถครองตน ครองคนและครองงาน เป็นตัวอย่างแก่สังคม

1.3 ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตจตุรวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ด้านหลักความโปร่งใส ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ชัดเจน โปร่งใส ตรวจสอบได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารได้มีการเปิดเผยและแจ้งผลการประเมินความดีความชอบ รวมถึงมีการจัดรูปแบบการประเมินที่ชัดเจน เป็นไปตามตัวชี้วัด หัวหน้างานแต่ละฝ่ายมีส่วนร่วมในการประเมิน ไม่ปิดบังผลประโยชน์ใด ๆ ของครูที่พึงจะได้ ถือได้ว่าเป็นการสร้าง ความไว้วางใจซึ่งกันและกันในการทำงาน ซึ่งพระปลัดไพโรวัลย์ ชาโคร (2558, หน้า 25) กล่าวสรุปว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและผลประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาของบุคคลในองค์กรต่อบุคคลในองค์กร และมีความโปร่งใสให้สมาชิกในองค์กรหรือสังคมเข้าถึงได้โดย ไม่ปิดบังอำพรางและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้อง และสอดคล้องกับการศึกษาของ กาญจนา พรหมลักษณ์ (2559) เรื่อง ความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรม การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านความโปร่งใสอยู่ในระดับมาก

สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารแจ้งงบประมาณรายรับ-รายจ่าย ประจำปีให้บุคลากรในโรงเรียนทราบ อาจเป็นเพราะว่า ข้อมูลด้านงบประมาณรายรับ-จ่ายของโรงเรียนเป็นเรื่องที่ค่อนข้างละเอียดอ่อนและซับซ้อน มีกระบวนการที่จัดทำค่อนข้างยุ่งยาก บางทีอาจที่ใดแค่เป็นการประมาณการอย่างคร่าว ๆ จึงทำให้บุคลากรรับรู้ข้อมูลด้านนี้ได้มากน้อยไม่เท่ากัน อนึ่ง ผู้บริหารอาจได้ทำการแจ้งในที่ประชุมแล้วเรื่องงบประมาณรายรับ-จ่ายประจำปี แต่บุคลากรอาจให้ความสนใจในเรื่องนี้ไม่เท่ากันจึงทำให้การได้มาซึ่งข้อมูลตรงส่วนนี้ไม่เท่ากันเช่นกัน ซึ่งคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553, หน้า 82-83) กล่าวสรุปว่า การบริหารที่ยึดหลักการเปิดเผย ตรงไปตรงมาและเข้าใจง่าย มีความชัดเจนในการบริหารงานในทุก ๆ ด้าน เช่นการมีระบบงานที่ชัดเจน มีระบบคุณธรรมในการเลือกหรือแต่งตั้งบุคลากรรวมถึงการให้คุณให้โทษ เปิดโอกาสให้บุคลากรและสังคมภายนอกเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ รวมทั้งผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

1.4 ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตจตุรวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ด้านหลักการมีส่วนร่วม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสร้างความร่วมมือกับองค์กรภายนอก ทั้งหน่วยงานรัฐ และเอกชน เพื่อประโยชน์ของโรงเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ทางโรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ร่วมกันช่วยวางแผน กำหนดนโยบาย หรือร่วมตัดสินใจในการพัฒนาโรงเรียนในด้านต่าง ๆ อาทิ เช่น การระดมทรัพยากรเพื่อนำมาใช้ในการจัดการศึกษา การเข้ามามีส่วนช่วยในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นต้น เป็นไปตามแนวคิดของ พระปลัดไพโรวัลย์ ชาโคร (2558, หน้า 25) ที่ว่าเรามีส่วนร่วมเป็นกระบวนการเรียนรู้ของกันและกัน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นประชาชน หรือบุคคลในหน่วยงาน ได้ร่วมรับรู้ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมปฏิบัติหรือตัดสินใจตลอดจนร่วมสนับสนุน ติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติสิ่งที่ดีงามตัดสินใจ เพื่อให้เกิดพลังในการดำเนินงานไปสู่วัตถุประสงค์เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และยังคงสอดคล้องกับการศึกษาของ ทวีวัฒน์ อินทรประเสริฐ (2559) เรื่อง การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เขต 17 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักการมีส่วนร่วม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ชุมชน และองค์กรใกล้เคียง ทั้งนี้ อาจเพราะว่าผู้บริหารอาจยังไม่เห็นถึงความสำคัญของชุมชนใกล้เคียง หรือชุมชนที่อยู่รอบ ๆ โรงเรียน อาจเป็นเพราะชุมชนในเขต กรุงเทพมหานครเป็นชุมชนที่มีขนาดใหญ่ จึงทำให้การติดต่อกับชุมชนเป็นไปด้วยความยากลำบาก ซึ่งถ้าหากนำชุมชนเข้ามาร่วมมีบทบาทกับโรงเรียนมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการช่วยดูแลนักเรียน การระดมทรัพยากร หรือการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างชุมชนกับโรงเรียนผ่านงานประเพณีต่าง ๆ ก็จะทำให้มีความใกล้ชิดกันมากขึ้น ผู้ปกครองหรือชุมชนก็จะไว้วางใจและให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน ในการที่จะร่วมกันสร้างสรรค์สิ่งที่ดีที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนในวันข้างหน้าต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สันติ เกราะแก้ว (2558) เรื่อง ความคิดเห็นของครูที่มีต่อสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้บริหารมีความตระหนักในการมีส่วนร่วมของบุคลากร และชุมชนเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากรและชุมชนให้บุคลากรมีส่วนร่วมใน การกำหนดนโยบาย ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผน ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการ ประสานงาน มีการประชุมให้บุคลากรได้เสนอความคิดเห็นร่วมกัน

1.5 ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตจตุรวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ด้านหลักความรับผิดชอบ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารแสดงความรับผิดชอบต่อความสำเร็จ และความผิดพลาดของโรงเรียน และแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีความจริงจัง และจริงจังต่อครู แสดงถึงบทบาทความเป็นผู้นำ กล้าคิด กล้าทำ รับผิดชอบในสิ่งที่ได้ตัดสินใจ เพื่อความสำเร็จของโรงเรียนในทุกด้าน ซึ่งความพึงพอใจของครูและบุคลากรในโรงเรียนนั้นจะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสำนักนายกรัฐมนตรีน (2546, หน้า 110) ได้กล่าวถึงความรับผิดชอบว่าเป็นการตระหนักในหน้าที่ความสำคัญในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาตลอดจนเคารพในการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกล้าที่ยอมรับผลการกระทำของตน สอดคล้องกับ อุซารัตน์ ดาวลอย (2561) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี พบว่า การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านความรับผิดชอบในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่เพื่อความสำเร็จของโรงเรียน ทั้งนี้ อาจเพราะว่า ผู้บริหารอาจยังขาดความเข้าใจในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของโรงเรียนในภาพรวม ครูและบุคลากรอาจยังไม่รับรู้ถึงความสำคัญที่เกิดขึ้นของโรงเรียน การสื่อสารระหว่างผู้บริหารและครูจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะสามารถทำให้ครูได้รับรู้ถึงความรู้สึก แนวคิด วิสัยทัศน์ของผู้บริหารได้ ดังที่ สำนักงานข้าราชการพลเรือน (2542, หน้า 4) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ คือ การยอมรับ และพึงพอใจจากผู้ให้บริการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของงานที่ปฏิบัติ คุณภาพของงานทั้งด้านปริมาณและด้านคุณภาพถูกต้อง ครบถ้วน

1.6 ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตจตุรวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ด้านหลักความคุ้มค่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารระดมทรัพยากร เป็นไปตามเป้าหมายและนำไปบริหารอย่างคุ้มค่า ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนได้ให้ความสำคัญกับการระดมทรัพยากรเพื่อนำมาใช้ในการบริหารงานในโรงเรียน งบประมาณที่ได้รับได้มีการนำไปใช้อย่างคุ้มค่าเนื่องจากได้มีการเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้งบประมาณประจำปี และนำงบประมาณที่ได้มาจัดสรรในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโครงการหลักที่สนับสนุนศักยภาพของนักเรียนในทุก ๆ ด้าน และจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน รวมไปถึงการจัดการปรับปรุงสภาพแวดล้อมหรือสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียนให้ทันสมัยและพร้อมให้งานอยู่เสมอ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกคนในโรงเรียนสามารถจับต้องได้ สอดคล้องกับ ปิติเทพ อยู่ยี่นียง (อ้างถึงใน พระปรเมศวร์ ปญญาวิโร, 2554, หน้า 74) กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าโดยต้องมองประโยชน์สูงสุดแห่งองค์กรเป็นที่ตั้งในการบริหารและขับเคลื่อนองค์กรไปให้สู่ความสำเร็จ และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ชาลีลา ลาหมัด (2559) เรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามทัศนะของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสตูล พบว่า ด้านหลักความคุ้มค่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการและบริหารโรงเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การรับรู้ในเรื่องนี้เป็นเรื่องของทัศนคติส่วนบุคคลของผู้บริหาร ซึ่งเทคนิคหรือวิธีการบริหารงานมี

อยู่อย่างหลากหลายซึ่งการนำมาใช้ย่อมมีความแตกต่างกันออกไปตามสภาพและบริบทของโรงเรียน โดยหน้าที่ที่สำคัญนั้นคือผู้บริหารจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการประหยัดและจัดการกับทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดให้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2547, หน้า 30-31) กล่าวสรุปว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาของเยาวชนและประชาชน รวมถึงการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรในสถานศึกษาหรือต่อการจัดการศึกษา และยิ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เกษม วัฒนชัย (อ้างถึงในพระบรมสารีริกธาตุ, 2554, หน้า 73) กล่าวสรุปว่า การบริหารจัดการทุกด้านผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร

2. ครูที่มีวุฒิการศึกษา อายุ และประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตจตุรวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สามารถอธิบายได้ ดังนี้

2.1 ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตจตุรวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าการบริหารงานของผู้บริหารนั้นส่งผลกระทบต่อความรู้สึก และการรับรู้ของครูได้อย่างแท้จริง เป็นสิ่งที่ครูในโรงเรียนสามารถสัมผัสได้จากการบริหารงานของผู้บริหารได้โดยตรง สอดคล้องกับ ผลบุญ อหันทะ (2558) ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนของรัฐในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนของรัฐ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีอายุ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตจตุรวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารจนเป็นที่รับรู้ของครูทุกช่วงวัยเป็นที่ทราบและรับรู้ของครูที่บรรจุใหม่ รวมถึงครูผู้ใหญ่ที่กำลังใกล้เกษียณการบริหารงานแสดงออกถึงความชัดเจน ที่ทุกคนในโรงเรียนสามารถรับรู้และสัมผัสได้ สอดคล้องกับ พระสกล ฐานธมโม (2556) ศึกษา เรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำหรับในด้านอายุ มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

2.3 ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตจตุรวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารได้มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร เพื่อให้กระบวนการในการทำงานอยู่ในกรอบระเบียบ ข้อบังคับตามกฎหมาย ให้ความเสมอภาคและความเป็นธรรมกับทุกภาคส่วนในโรงเรียนมีกระบวนการในการทำงานเกิดประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน มีความรู้ความสามารถจนเป็นที่ประจักษ์ จนทำให้ครูทุกคนในโรงเรียนเกิดความศรัทธา เชื่อมั่น ไว้วางใจ และมีความคิดเห็นเป็นไปทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา สันตติ เกราะแก้ว (2558) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของครูที่มีต่อสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ความความคิดเห็นของครูที่มีต่อสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่พบความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1.1 ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารควรมีศิลปะในการเพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตาม กฎระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ

1.2 ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารต้องบริหารงานโดยยึดมั่นในความถูกต้องดีงามในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นตัวอย่างที่ดีในการทำงาน และต้องมีความอดทน อดกลั้น มีอารมณ์ที่มั่นคง หนักแน่น เมื่อพบอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

1.3 ด้านหลักความโปร่งใส ผู้บริหารต้องยึดหลักการดำเนินงานแบบเปิดเผย ตรงไปตรงมา และเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและผลประโยชน์ต่อบุคคลในองค์กรรวมทั้งให้สมาชิกในองค์กรหรือสังคมเข้าถึงข้อมูลได้โดยไม่ปิดบัง และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้อง

1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้สมาคมผู้ปกครอง ภาควิชา หรือศิษย์เก่ามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน

1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารควรแสดงออกถึงความตั้งใจมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานรวมถึงมีความรอบคอบในการตัดสินใจคำนึงถึงประโยชน์และผลกระทบต่อโรงเรียนเป็นสำคัญ

1.6 ด้านหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารควรร่วมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการและบริหารโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 2

2.2 ควรศึกษาบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านความรับผิดชอบ ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 2

2.3 ควรศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุ.

_____. (2547). *คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.

กาญจนา พรหมลักษณ์. (2559). *ความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร*. การค้นคว้าอิสระ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2553). *การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล Good Governance*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชาลีลา ลาหมัด. (2559). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามทัศนะของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสตูล*. สารนิพนธ์ ศษ.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

ทวีวัฒน์ อินทรประเสริฐ (2559). *การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 17*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ธีระ รุญเจริญ. (2548). *สู่ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: ช่างฟ้า.

ผจญ อหันทะ (2558). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนของรัฐในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ ร.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระปรเมศวร์ ปณญาวิโร. (2554). *ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์ พธ.ม. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระปลัดไพโรวัลย์ ชาคโร. (2558). *การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ พธ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระปิยวัฒน์ ปิยสีโล. (2554). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลเมืองแพร่จังหวัดแพร่*. วิทยานิพนธ์ พธ.ม.แพร่: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระสกล ฐานธมโม. (2556). *การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์ พธ.ม. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

“ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี,” ราชกิจจานุเบกษา. เข้าถึงได้จาก

https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_PlanOct2018.pdf. 11 กันยายน 2563.

รัชต์วรรณ กาญจนปัญญาคม. (2552). *การศึกษางานงานอุตสาหกรรม*. กรุงเทพฯ: ท็อป จำกัด.

สันต์ดี เกราะแก้ว. (2558). *ความคิดเห็นของครูที่มีต่อสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช*. การค้นคว้าอิสระ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สัมมนา ธรณีย์. (2553). *หลักทฤษฎีและการปฏิบัติการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ช่างฟ้าจำกัด.

- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2542). *การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี*. เอกสารประกอบการประชุมประจำปีระหว่างส่วนราชการกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. นนทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. (2562). *รายงานผลการดำเนินงานตรวจสอบภายในประจำปีงบประมาณ 2562*. เข้าถึงได้จาก <http://www.secondary2.obec.go.th/sesao2/index2.html>. 3 กันยายน 2563.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2546). *ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2546*. กรุงเทพฯ: สำนักงานข้าราชการพลเรือน.
- อุษารัตน์ ดาวลอย. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- Cohen, L, Minion, L, & Morrison, K. (2011). *Research methods in education*. (7th ed.). New York: Routledge.

วารสารบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร